

**UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA
(KELANTAN)**

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA SENIMAN VETERAN
ENCIK ILYAS BIN DIN
PELUKIS

OLEH:

MUHAMMAD BAIHAQI BIN MOHD AZHAR 2020866284
NUR AINA NATASYA BINTI MOHD ZAMBRI 2020844894

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OCT 2022 – FEB 2023)

TRANSKRIP WAWANCARA BERSAMA
ENCIK ILYAS BIN DIN
PELUKIS

OLEH:

MUHAMMAD BAIHAQI BIN MOHD AZHAR 2020866284
NUR AINA NATASYA BINTI MOHD ZAMBRI 2020844894

PROJEK INI DIMAJUKAN KEPADA
FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT CAWANGAN KELANTAN
BAGI MEMENUHI KEPERLUAN KURSUS
IMR 604 – PENDOKUMENTASIAN SEJARAH LISAN
SEMESTER 05 (OCT 2022 – FEB 2023)

PENGHARGAAN

PENGHARGAAN

Bismillahirrahmanirahim,

Alhamdulillah, bersyukur ke atas ilahi dengan limpahan rahmat serta nikmat masa, nyawa tenaga yang dianugerahkan kepada kami dapat juga kami menyiapkan tugas ini dengan jayanya.

Pertamanya, saya ingin mendedikasikan ucapan penghargaan ini kepada pensyarah saya, Puan Nurulanissa Binti Abdullah kerana dengan tunjuk ajar serta bimbingan daripadanya membuka ruang untuk kami menyiapkan tugas ini dengan jayanya.

Kami juga ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada ibu bapa kami yang memberi kami pemudahcara untuk menyiapkan kerja kursus ini. Mereka telah memberi kami segala kemudahan dan sokongan moral yang tidak terhingga sampai kami berjaya menghabiskan tugas ini.

Ucapan penghargaan ini juga kami tujukan kepada rakan-rakan yang banyak membantu kami memberi idea dan pertolongan terhadap setiap apa yang kami ingin lakukan. Mereka membantu kami dengan menjawab setiap pertanyaan yang kami tuju kepada mereka.

Akhir sekali, kami mengucapkan terima kasih kepada mereka yang terlibat secara lansung atau sebaliknya dalam pembikinan kerja kursus ini.

Sekian, Terima kasih.

ABSTRAK

ABSTRAK

Abstrak: *Transkrip Wawancara Bersama Seniman Veteran , Encik Ilyas Bin Din*

Transkrip ini mengandungi temubual bersama Encik Ilyas Bin Din mengenai kerjaya beliau dalam bidang seni sehingga beliau memegang jawatan Timbalan Pengerusi Persatuan Penggiat Seni Lukis (PELUKIS) . Temubual ini di jalan di Bazar Tengku Anis Kota Bharu . Beliau merupakan salah seorang ahli pelukis yang ternama kerana terlibat di dalam pelbagai aktiviti . Transkrip ini menyentuh sedikit sebanyak tentang latar belakang beliau serta pengalaman beliau ketika menjadi pelukis yang cukup disegani di Kelantan. Selain itu, temubual ini menumpukan tentang pengalaman yang beliau lalui sebelum bekerja sebagai pelukis sepenuh masa. Beliau turut menceritakan bagaimana beliau bermula sebagai seorang pelukis. Selain itu, beberapa hasrat dan impian beliau untuk bidang seni terhadap remaja.

Kata kunci: *warna air , lukisan, berus ,klasik , kualiti*

ISI KANDUNGAN

ISI KANDUNGAN

TAJUK	MUKA SURAT
Penghargaan.....	02
Abstrak.....	05
Isi Kandungan.....	07
Biodata Tokoh.....	09
Pengenalan.....	11
Transkrip	
Bahagian A: Latar Belakang Tokoh.....	15
Bahagian B: Pendidikan.....	20
Bahagian C: Pekerjaan Awal.....	24
Bahagian D: Lukisan.....	28
Bahagian E:Persatuan PELUKIS.....	53
Bahagian F:Sumbangan.....	60
Bahagian G: Anugerah & Pencapaian.....	61
Bahagian H: Harapan.....	62
Rujukan.....	64
Lampiran	
Log Wawancara.....	66
Diari Kajian.....	69
Senarai soalan.....	71
Surat Perjanjian.....	80
Gambar.....	81
Sijil penghargaan.....	82
Indeks.....	83

BIODATA TOKOH

BIODATA TOKOH

Nama :Ilyas Bin Din

Tempat Lahir : Merbok , Kedah .

Umur : 65 Tahun

Hobi : Melukis

Status : Berkahwin

Pekerjaan : Pesara anggota polis dan pelukis

Pendidikan :

- Sekolah Kebangsaan Merbok, Kedah
- Sekolah Menengah Kebangsaan Merbok , Kedah

PENGENALAN

PENGENALAN

Kami telah di berikan tugas untuk daripada pensyarah kami iaitu Puan Nurulanissa Binti Abdullah untuk membuat kajian dan mencari tokoh yang berpengalaman untuk menceritakan tentang seni lukisan sebagai tajuk untuk menyiapkan tugas ini. Tugas ini meliputi dari segi menemu bual tokoh dan merekodkan segala percakapan di dalam bentuk bertulis . Satu kaedah yang yang boleh merakam segala percakapan yang di sebut oleh tokoh yang di pilih ialah secara wawancara.

Tokoh yang di pilih untuk ditemu ramah ialah Encik Ilyas Bin Din adalah seorang pelukis yang sangat di kenali di negeri Kelantan Darul Naim. Beliau sangat dikenali oleh peminat lukisan, organisasi swasta dan kerajaan kerana hasil lukisan beliau telah mendapat perhatian oleh sesetengah pihak serta hasil lukisan beliau juga selalu ditempah oleh pihak tersebut. Encik Ilyas Bin Din juga masih merupakan pelukis yang masih aktif di negeri Kelantan ini.

Hal ini telah di buktikan melalui temubual yang telah di jalankan oleh kami berdua. Melalui perkongsian pengalaman dan sumbangan ini, ia telah banyak mendedahkan latar belakang Encik Ilyas Bin Din dan sedikit ilmu tentang berus lukisan dan cara untuk melukis.

TRANSKRIP

TRANSKRIP

Bismillahirrahmanirrahim Assalamualaikum wbt saya Muhamad Baihaqi bin Mohd Azhar dan rakan sekumpulan saya Nur Aina Natasya Binti Mohd Zambri daripada Universiti Teknologi MARA Machang ingin bertemu bual bersama Tuan Ilyas iaitu bekas Timbalan Pengerusi persatuan penggiat seni lukis (PELUKIS) Kelantan untuk membuat tugas temu bual bersama tokoh seniman veteran yang diberikan oleh pensyarah kami. Rakaman ini dijalankan pada tarikh 16 Januari 2023 bersamaan hari Isnin pada pukul 10 am bertempat di Bazar Tengku Anis Kota Bharu .Tujuan kami bertemu bual bersama Tuan Ilyas kerana kami ingin mengetahui tentang pengalaman beliau yang telah bergiat dalam bidang seni lukisan sehingga beliau mendapat memegang jawatan sebagai Timbalan Pengerusi Persatuan Penggiat Seni Lukis (PELUKIS) Kelantan. Dengan segala hormatnya temubual ini dimulakan.

Petunjuk:

EID: Encik Ilyas Bin Din
NAN: Nur Aina Natasya
MB : Muhammad Baihaqi

BAHAGIAN A: LATAR BELAKANG TOKOH

MB : Assalamualaikum encik, pertama sekali kita akan mulakan sesi ini dengan latar belakang encik terlebih dahulu. Jadi soalan pertama kami, Encik apa khabar, bagaimana dengan kesihatan encik hari ini?

EID : Okay, Waalaikumsalam, harini sihat la, kalau tak sihat tak duduk sini kan. Setakat ni, Alhamdulillah sihat, boleh duk buat kerja kerja macam ni, macam hmmm macam biasa la .

MB : Seterusnya, apakah nama penuh tuan ?

EID : Okay, nama penuh saya Ilyas Bin Din . Nama seni saya , Ilyas . Nama facebook saya Ilyas Din jugaklah.

MB : Adakah encik ada sebarang gelaran yang diberikan kepada encik oleh penduduk kampung atau keluarga?

EID : Aaaaa takdak [tiada]. Nama saya tu jah [sahaja] ... takdok[tiada] nama lain dah.

MB : Berapakah umur tuan sekarang ?

EID : Umur 65 tahun , nak masuk 65 la . hari jadi bulan 11 baru ni

MB : Dimanakah kampung kelahiran tuan ?

EID : Saya berasal daripada Kedah , orang kedah. Aaaa Kampung kat Merbok sekarang ni kat kampung tu dah ada UiTM kan Aaaa UiTM Merbok , rajin dengar kan. Dekat ja [sahaja] dengan rumah saya.

MB : Apakah nama ibu bapa tuan ?

EID : Ookayy ... nama ibu saya nama Sofiah Binti Abit ... meninggal dah jadi arwah dah . Ayah saya Din D-I-N bin Loh pun telah meninggal.

MB : Apakah nama isteri tuan ?

EID : Isteri saya Wan Nor Hasyimah Binti Abdul Rahman @ Man.

MB : Adakah isteri tuan bekerja ?

EID : Aaaa isteri saya bekerja aaa sebagai seorang guru mengajar di Sekolah Menengah Pengkalan Chepa 2 .

NAN : Adakan isteri tuan seorang cikgu seni juga ?

EID : Tak hahahaha saya dulu bekerja berkhidmat masyarakat saje aaaa .

MB : Berapakah cahaya mata tuan ?

EID : Aaaa 6 orang semua sekali .

NAN : Antaranya....berapakah bilangan orang lelaki dan berapa orang perempuan ?

EID : Aaaa laki laki 5 , 1 perempuan . 3 dah bekerja eh 3 apa nya ... 5 dah bekerja hahahaha sorang ja [sahaja] hat [yang] tak [tidak] bekerja .

MB : Adakah encik mempunyai cucu? Boleh nyatakan berapa orang .

EID : Cucu ada 3 ... 3 dah cucu kita ... kalau 65 takda cucu lagi taktau [tidak tahu] nak kata hahahahaha.

NAN : Sudah besarkan cucu encik ?

EID : Cucu saya aaa darjah berapa eh darjah 6 hat[yang] tu yang sulong ... yang lain tu kecik kecik lagi . Sorang je yang besar tu.

- MB : Apakah aktiviti yang dilakukan oleh tuan pada masa lapang ?
- EID : (bunyi batuk) masa lapang hmmm saya banyak melukis la , kerja kerja rumah bantu bantu isteri sawang sawang rumah apa tuu Bersih kawasan rumah tu jelahh waktu lapang dah takda kerja nak buat keluar peluh je kan .
- NAN : Adakah encik masih bersukan sekarang ?
- EID : Sukan ? Ooo tak[tidak] dah hahaha.
- MB : Siapakah yang memainkan peranan di dalam pembabitan tuan dalam bidang ini?
- EID : Isteri saya lah yang jadi hmmm orang kata tulang belakang ... ibarat tulang belakang pastu kawan kawan kito [kita] .
- MB : Siapakah kawan baik tuan di dalam industri seni daripada mula sehingga sekarang?
- EID : Sapa eh hahahah dua orang ni je yang baik dengan saya . Nak gi mana mana jauh , ada apa apa pameran .. ada mana mana pertandingan melukis .

MB : Boleh tuan sebutkan nama penuh ?

EID : Kawan kita ? Haa saya juga tak kenai hahaha cikgu naim ka ? (Tanya orang depan) hahaha ni nama dia Cikgu Mohd Naim hat [yang] tu cikgu .. itu jelah....yang lain lain tu kawan kawan gitu [macam itu] jelah tidak la bergiat macam ni .

TAMAT BAHAGIAN A

BAHAGIAN B: PENDIDIKAN

MB : Seterusnya, kita akan beralih kepada latar belakang pendidikan encik pula. Bolehkan tuan cerita tentang latar belakang pembelajaran tuan dari sekolah rendah sehingga sekolah menengah ?

EID : Sekolah rendah dulu Sekolah Kebangsaan Merbok Pusat aaa sekolah saya pelik sikit dia ada merbok dia ada pusat hahahaha. Selepas itu, pergi ke Sekolah Menengah Merbok Saya tak pergi jauh takat tingkatan lima jah pastu saya kerja (bunyi batuk).

MB : Adakah tuan pernah menyambung pengajian di peringkat universiti ?

EID : Haaa takdak takdak [tiada tiada].

MB : Adakah tuan seorang yang aktif di dalam bidang kokurikulum semasa sekolah rendah dan menengah ?

EID : Dulu ada jugak Aaaa masa sekolah rendah ada jugak .

MB : Boleh encik menceritakan ?

EID : Dulu ada apa ja, tak macam sekarang ni hmmm kelab kelab biasa.

NAN : Encik pengakap ?

EID : Haa pengakap pastu[selepas itu] apa nama tu jelah aktiviti yang pernah buat .

MB : Apakah kenangan manis ketika di zaman persekolahan ?

EID : Hahahaha nak suka kalau bab kenangan manis .. kenangan manis kena piak [pukul]dengan cikgu hahahahah nakal dulu masa sekolah rendah Sekolah menengah baik dah la tu jelaaa.

MB : Pernahkah tuan mengambil kursus seni seperti sijil di dalam bidang seni ?

EID : Hmm tak tak [tidak tidak] .. tak pernah

MB : Apakah yang menyebabkan tuan meminati bidang seni lukisan ?

EID : Sebenarnya bidang ni dari saya kecil lagi ... hobi la mula mulanya

NAN : Dari sekolah rendah kah ?

EID : Haa dari sekolah rendah lagi ... saya suka melukis lepastu minat kita yang mendalam dekat seni lukis .

NAN : Adakah tuan berasal dari keluarga yang berlatar belakang kan keluarga yang berseni ?

EID : Takda . Hanya saya yang terlibat .

MB : Dimanakah tuan memulakan perjalanan sebagai ahli seni lukisan ?

EID : Masa tu tahun 1993, saya masuk belajar seni dekat Balai Seni Kelantan.

MB : Sudah berapa tahun tuan didalam bidang ini ?

EID : Kira la dari tahun 1993 sampai loni [sekarang] . Loni [sekarang] 2023 ... lebih kurang 30 tahun jugoklah [juga]. Tapi yang aktifnya 2017 yang saya betul betul aktif selepas saya bersara.

MB : Adakah bakat tuan dalam bidang melukis ini bakat turun temurun dari ahli keluarga atau sebaliknya ?

EID : Haa takdak [tiada] . Saya sorang [seorang] je hahaha tunggal .

NAN : Anak anak tuan ?

EID : Anak anak pun tak mau [nak] ikut.

MB : Adakah tuan mempunyai bakat yang lain,selain dari bakat melukis ?

EID : Hm takdaa . Saya pandai melukis jaa [je].

NAN : Menyanyi ?

EID : Nyanyi huduh huduh [biasa biasa] boleh la hahaha

MB : Siapakan idola tuan di dalam industri seni dan mengapa ?

EID : Banyak sangat ni .. saya takda[tiada] idola tapi ada la tengok tengok hasil lukisan mereka . Ambik ilmu sikit sikit dari mereka untuk tambah ilmu , tambah skills [kepakaran]

TAMAT BAHAGIAN B

BAHAGIAN C: PEKERJAAN AWAL

- MB : Baiklah, kita beralih kepada pekerjaan awal encik dahulu. Sebelum encik terlibat dalam industri lukisan ini, adakah encik ada pekerjaan lain?
- EID : Dulu, sebelum saya jadi pelukis, saya merupakan bekas anggota uniform. Saya kerja sebagai polis trafik
- NAN : Maksudnya selepas tamat SPM , encik terus berkhidmat menjadi polis ?
- EID : Eh tak. Selepas SPM, saya kerja biasa biasa saje macam kerja kilang, rumah batu . Saya mula berkhidmat sebagai polis trafik pada tahun 1979 .
- NAN : Adakah encik memang berminat menjadi polis atau hanya mencuba nasib ?
- EID : Masa tu , nak cari kerja payah hmm dengan kelulusan kita setara tu . Kita cuba cuba mintak ehh boleh . Dapat tu gak , saya kerja jelah[sahaja] hahaha . Lagipun orang tua kita bukannya senang ... orang kampung kan buat padi dengan noreh je .
- MB : Apakah faktor, mengapa encik sudah tidak bekerja dalam bidang tersebut?
- EID : Kita bersara lah sampai cukup tahun perkhidmatan.
- NAN : Boleh encik bagitahu , pada permulaan encik bekerja , berapa gaji yang encik terima pada ketika itu ?
- EID : Masa tu RM235 hahaha .

NAN : Gaji untuk satu bulan ?

EID : Ya hahah paling kecil . Kalau masa tu , gaji cikgu pun RM500 je sebulan. Tapi lebih kurang supo[seperti] lani [sekarang] jugok[juga] . Kalau dulu RM213 , lani[sekarang] RM 2013 . Nilai duit kita je yang berubah . Tapi kalau dulu, 5 sen pun dah boleh beli kuih hahaha. Bawak 20 sen pergi sekolah , cukup dah makan . Orang kata cukup mewah dah masa tu .

MB : Dimanakah tuan memulakan perjalanannya sebagai ahli seni lukisan?

EID : Di sini lah , di Kota Bharu ni tempat saya belajar , saya masuk kelas belajar bermula dengan kertas size A4. Alhamdulillah ada sambutan dari pelancong luar negara .

NAN : Boleh saya tahu , apakah punca encik berhijrah ke Kelantan ?

EID : Moga kita ada minat dari kecil dah, bila sampai sini , kita cari la cikgu yang boleh mengajar dengan kawan kawan yang pandai dalam seni lukisan. Dari situ, saya pun masuk kelas dalam tahun 90 an macam tu tapi ikut kawan kawan la hahaha . Jumpa dua tiga orang kawan pastu kita pakat “ Jom pergi melukis”. Dalam masa yang sama , Kraf Tangan ada offer [tawaran] untuk kelas melukis untuk kategori dewasa. Kita pun masuk la sebab percuma . Daripada situ la saya start[mula] melukis . Lepas masuk kelas tu , baru tau teknik melukis yang betul kalau tak main lukis je .

MB : Encik masuk kelas lukis tahun bila ?

NAN : Maksudnya tuan masuk selepas bersara anggota polis ?

EID : Eh , saya masuk kelas sebelum pencen pada tahun 1993 . Bila ada time[masa] free[terluang], saya pergi lah masuk kelas . Sebab kerja polis kan ada shift [giliran] jugak .

- NAN : Ketika encik masih anggota polis, pernah tak encik menerima side income [pendapatan sampingan] dari hasil melukis ?
- EID : Adaa pernah pernah . Saya mencuba jual hasil lukisan saya tapi masa tu boleh jual dengan harga yang murah jah.
- MB : Sudah beberapa tahun tuan didalam bidang ini?
- EID : Awak kira la dari tahun 1993 sampai sekarang 2023 . Dah lama saya duduk dalam dunia lukisan .
- MB : Apakah hasil seni lukisan yang pertama dibuat oleh tuan ?
- EID : Tak ingat dah sebab banyak sangat . Tapi dulu saya memang mula dengan size [saiz] B5 .
- NAN : Lukisan pertama yang di tempah ?
- EID : Ha lukisan pertama yang ditempah oleh Dato Takiyuddin Hassan. Hat [yang] tu la mula mula sekali dekat Masjid Muhammadi Kota Bharu. Beliau suruh saya lukis Masjid Muhammadi .

MB : Seterusnya , boleh encik ceritakan kepada kami kesan covid 19 kepada encik ?

EID : Masa covid tu , saya tak buat apa . Kita memang stop[berhenti] terus . Saya memang duduk di rumah je , sebab barang takleh nak beli, kedai banyak tutup . Kita nak keluar pun tak boleh , online [dalam talian] pun macam tu jugak. Semua tergendala masa tu. Saya memang tak kerja la masa tu . Kalau ada pun , kertas lama lama boleh la saya conteng sikit sikit . Masa tu , takleh nak jual, takleh nak buat apa. Kesan dia teruk jugak la sebenarnya . Tapi saya ni bernasib baik sebab ada pencen . Kalau harap ke lukisan, hmm memang tak lah masa tu.

MB : Pernahkan tuan memasuki selain persatuan PELUKIS ?

EID : Hm takda .

TAMAT BAHAGIAN C

BAHAGIAN D: LUKISAN

- MB : Seterusnya, kita beralih pula tentang kegiatan encik dalam bidang seni lukisan ini. Sekiranya encik masih ingat, pada tahun bilakah encik mula berjinak-jinak dalam bidang seni lukisan?
- EID : Macam yang saya sebut tadi, lebih kurang tahun 1993 saya mula-mula melukis.
- MB : Siapakah guru encik yang memberi tunjuk ajar kepada encik dalam bidang seni lukisan ini?
- EID : Guru yang ajar saya melukis ialah Cikgu Azran dan seorang lagi Cikgu Nawi. Tapi yang paling banyak mengajar saya Cikgu Azran lah. Beliau la tempat saya rujuk, tempat saya belajar.
- NAN : Pernah kena marah tak dengan cikgu?
- EID : Hahaha tak pernah. Dia cuma bagitau la kat mana kurang, saya betulkan balik. Macam tu jelah.
- MB : Adakah ada faktor lain yang mendorong kepada encik untuk meneruskan diri encik dalam bidang seni lukisan ini?
- EID : Minat saya lepastu dengan kita nampak income [hasil pendapatan] dari hasil lukis. Maksudnya ada sambutan la dari orang luar.
- MB : Pernahkan penglibatan encik ini mendapat tentangan dari mana-mana pihak?
- EID : Takat ni takdak [takda], kebanyakan bagi sokongan kepada saya la untuk terus melukis.

- MB : Bagaimana cara untuk kekal menapak di dalam industri seni ?
- EID : Kita kena baiki kita punya kelemahan, kesilapan kita . Kita baiki lukisan kita hari hari , sekarang bukan kita nak confirm[mengesahkan] yang kita ni bijak , dak[tak] ... Cuma masih belajar hari-hari .
- MB : Boleh saya tahu, apakah tema atau lukisan kegemaran encik ? Maksudnya encik sangat mahir dalam jenis lukisan tersebut.
- EID : Okay , lukisan saya ni banyak guna water colour[warna air] sahaja . Acrylic ni jarang jarang la saya guna tapi hanya untuk tempahan . Tapi kalau favourite[kegemaran] saya , water colour[warna air] lah.
- MB : Apakah pendapat tuan tentang seni lukisan moden yang menggunakan komputer ?
- NAN : Lukisan yang menggunakan komputer macam 3D , lukisan yang kearah digital.
- EID : Sebenarnya kalau awak nak tau , saya cuba jugak la belajar guna digital ni ahahaha tapi lagi mudah lukis guna tangan . Lukisan digital ni boleh la jimatkan masa, memang bagus lah . Sebab dia tak gunakan masa yang lama . Kalau lukisan biasa ni , satu hari pun tak siap lagi. Kalau guna digital , memang cepatlah dan dari segi hasil dia memang terbaik .

- NAN : Saya ada soalan tentang cara memulakan lukisan , adakan encik sketch[lakaran] guna pensil dahulu atas kertas yang encik nak jual tu?
- EID : Ha ah saya sketch[lakaran] guna pensil lepastu saya colour [warna] lah .
- NAN : Ada perbezaan tak antara lukisan digital dan lukisan biasa ?
- EID : Ada, selain dari masa , kalau lukisan digital ni ada pensil spesifik untuk melukis digital . Kalau dari segi kualiti, memang terbaik lah tapi kita boleh kesan la Nampak sangat guna komputer.
- NAN : Kalau perbandingan harga, antara lukisan digital dan lukisan biasa , yang mana lagi mahal ?
- EID : Semestinya lukisan tangan lagi mahal , sebab digital ni macam copy [Salinan] jah . Kita hanya tukar sikit sikit , macam tu je lah .
- MB : Apakah reaksi tuan jika orang awam memberi kritikan terhadap lukisan tuan ?
- EID : Kritikan tu saya tak ambik kira, sebab pandangan orang terhadap seni ni lain lain . Macam kalau kita letak harga tinggi , dia kata tak sesuai sebab hanya kertas dan colour [warna] saja . Kalau kritikan yang negative, saya memang tak ambik kira. Kalau kritikan yang baik dan membina , kita ambik .

NAN : Contoh kritikan yang membina maksudnya ?

EID : Contohnya macam “awak kena tambah situ sini ataupun kurang gelap situ sini” ha macam tulah . Oh macam dia mengajar kita pulak hahaha . Masa sebelum kita belajar , saya rasa semua sama macam jauh dekat . Tapi bila dah belajar , contoh macam ni “tunjuk lukisan” . Yang ni objek pertama kita , kalau yang belakang ni gambar jauh pastu ni dekat dan makin dekat .

NAN : Macam encik kata tadi , ada objek . Maksudnya akan siapkan objek dulu ke atau macam mana ?

EID : Ha kita akan siapkan objek dulu . Dia ada step [langkah], kita akan buat yang jauh dulu dan yang belakang dulu . Kita siapkan background [latar belakang] dulu lepastu baru siapkan objek depan .

NAN : Apakah kesan kalau tersilap colour [warna]?

EID : Watercolour [warna air] ni kalau silap kita akan buang terus jelah hahaha sebab takleh [tidak boleh] padam takleh baiki . Kita nak tukar colour pun tak boleh .

MB : Bolehkan tuan bekerja di bawah tekanan yang diberikan oleh pelanggan ?

EID : Hahaha tak boleh . Sapa sapa [siapa siapa] yang melukis ni akan jadi *stress*[tekanan] . Kalau dia mari kedai ni , kalau kita bagi masa seminggu ni , dia kata *takpa saya boleh tunggu ni* . Tiba tiba call dalam masa 2 hari dah tanya siap ke belum hahaha . Ha lari dah la mood nak melukis tu . *So [satu]*

lagi pelukis ni tak boleh stress , tak boleh ada masalah jadi mood kita *hiley* [hilang] .

NAN : Untuk satu lukisan , kebiasaanya encik yang berikan tempoh atau customer yang mintak ?

EID : Kita yang bagi la sebab kita yang nak lukis hahaha .

MB : Satu lukisan tu, kalau ada banyak objek , lama mana tuan boleh siapkan ?

EID : Kita ambik masa 3 4 hari jugak lah . Habis habis lama seminggu jugak lah , ikut size jugak sebenarnya . Kertas lukisan ni banyak saiz, A3 , A1 . Kalau A1 ni besar sikit . Kalau A1 ni makan masa dalam 4 hari .

MB : Maksudnya tempoh masa mengikut saiz gambar kan tuan ?

EID : Ha betul , tempoh masa tu ikut saiz gambar . Lepastu ikut kapasiti kertas dan kualiti dia . Setengah kertas dia tak tahan , dia masuk angin. Kalau masuk angin, kita tak dapat buat apa dah lah hahaha buang jelah .

MB : Apakah kriteria yang di perlukan sebelum terlibat di dalam dunia bidang seni ?

EID : Dia kena ada minat , kalau takda minat , tak jadi jugak . Kalau ada bakat tapi tak minat pun tak jadi jugak. Setengah tu dia ada minat tapi tak berbakat , tak jadi jugak hahaha. Nak mudah kena ada dua dua iaitu minat dan bakat . Contohnya , dia nak melukis tapi tangan ni keras, ha tak jadi jugak .

MB : Apakah yang menyebabkan tuan meminati bidang seni lukisan?

EID : Minat melukis saya ni bermula saya boleh tunjuk hasil lukisan saya ni kepada orang . Nak dapat bakat ni susah . Kalau orang tak beli pun , tapi orang tengok hasil lukisan saya . Saya dah cukup gembira dah . Saya rasa seronok bila orang tengok lukisan saya .

NAN : Apakah karya encik yang mendapat sambutan ramai ?

EID : Lukisan ni tak buat banyak kali . Satu gambar tu hanya sekali[satu kali] je . Kalau ada orang minat lukisan yang guna water colour[water colour], saya hanya buat satu je. Takda [tiada] copy[Salinan] untuk setiap lukisan yang saya lukis. Jadi nak kata orang minat, atas subjek la water colour [warna air] ke acrylic ke dia banyak beza . Ni (tunjuk lukisan) kebanyakan saya buat semua guna water colour[warna air] . Jadi atas orang orang yang minat .

NAN : Jika encik lukis satu lukisan , dan ada orang berminat untuk membeli, jadi encik dah tak buat satu salinan lukisan ?

EID : Saya tak buat dah , saya hanya simpan gambar je . Ambik gambar sahaja . Kalau buat untuk kali kedua pun , takkan[tidak akan] jadi dah . Tapi kalau customer [pelanggan] nak jugak , mesti ada part[bahagian] yang lari sikit . Kemungkinan objek sama tapi colour[warna] la lari sikit .Adakah pertandingan itu berlangsung setiap tahun ?

MB : Apakah penglibatan terbesar tuan dalam bidang seni ?

EID : Oh saya ada pertandingan di Karak . Pertandingan Melukis bertemakan Kampungku . Masa tu saya dapat saguhati je . Tak silap saya ada dalam 60 orang , tapi saya dapat nombor 6 .

MB : Adakah pertandingan itu berlangsung setiap tahun ?

EID : Pertandingan ni jarang jarang orang buat tapi negeri negeri lain . Kalau di negeri Kelantan ni , takda lagi anjur pertandingan macam tu Cuma adakan pameran sahaja . Kalau kat Kuantan , banyak pertandingan .

NAN : Ketika pertandingan berlangsung, lukisan tersebut siap dalam masa berapa hari ?

EID : Lukisan tu on the spot[segera] siap . Mereka hanya bagi tema sahaja , kita hanya pergi ambik gambar dan melukis , esok tu kita serah .

NAN : Berkampung di situ la ?

EID : Ha ah berkampung la di situ.

- MB : Seterusnya, bagaimana tuan mendapatkan ilham untuk melukis sesuatu lukisan secara tiba tiba atau melalui sesuatu ?
- EID : Adakalanya saya lukis spontan ataupun kita pergi ke tempat tempat yang menarik , kita lukis la situ . Selalunya saya ambik gambar , selalunya gambar klasik la gambar rumah zaman dulu . Sekarang ni takda dah gambar rumah macam tu macam kampung kampung
- NAN : Dimanakah tempat Encik melukis ?
- EID : Ni (tunjuk dekat booth) . Dulu saya buat kat rumah, tapi sekarang saya dah sewa ni, saya buat kat sini jelah . Kat sini ada kawan kawan , jadi saya duk buat kat sini lah .
- NAN : Kalau ada tempahan pun encik buat di sini ?
- EID : Tak, kalau tempahan saya buat di rumah hahaha. Kalau potret memang saya buat di rumah .
- MB : Seterusnya, kenangan manis dan pahit menjadi seorang pelukis yang di segani ?
- EID : Hmm kenangan manis bila lukisan saya di pamer di H Elite Design Hotel, Kota Bahru. Lukisan tu orang Singapore yang beli. Harga lukisan tu mahal sikit dalam RM2000 lebih

NAN : Adakah harga tersebut , encik yang letak ?

EID : Semestinya, kita yang letak . Sebab lukisan di Kelantan ni , tak boleh tinggi nanti takkan ada orang beli. Dia tak macam Selangor, Johor . Kalau Kelantan (tunjuk lukisan) besar ni RM300 pun tinggi dah . Kalau luar , ada dekat RM800 . Tu beza harga lukisan ikut negeri .

NAN : Harga mengikut faktor persekitaran jugak la encik ?

EID : Ya betul .. faktor persekitaran .

MB : Apakah cabaran yang dihadapi sepanjang perkhidmatan sebagai seorang pelukis yang hebat ?

EID : Cabaran ... cabaran dengan kawan kawan kita , dengan persatuan persatuan lain sebabnya kat Kelantan ni ada tiga Persatuan . Jadi cabaran di situ macam tak puas hati .

NAN : Tak puas hati dari segi macam mana tu encik ?

EID : Tak puas hati dari segi kita punya kedudukan . Macam saya ni dah ada gred ... lebih kurang macam tu lah . Masing masing tak puas hati dengan lukisan ... itu tak kena ini tak kena .

NAN : Contohnya encik masuk pertandingan, dan encik dapat nombor , masih mendapat kritikan ?

EID : Ya , dalam orang seni ni jugak la hmm.

MB : Di Kelantan, ada tiga persatuan , boleh encik sebutkan ?

EID : Boleh ... Persatuan Seni (PESENI) , PESTA dan PELUKIS .

MB : Yang paling besar antara tiga tersebut ?

EID : PESENI hok [yang] paling besar sebab pertubuhan dia tu daripada aaaa tahun ni dah menjangka 40 tahun lebih dah hok [yang] paling lama lah .

MB : Kalau PELUKIS dah berapa tahun ?

EID : Kalau PELUKIS ni dari tahun berapaa hmmm tak lama dalam 6,5 tahun gitu [macam itu] jugak la. Baru je lagi

MB : Bagaimana dengan satu lagi persatuan ?

EID : Oh PESTA , dulu saya masuk PESTA ... gabungan tu bukan nya apa dia macam dia ada kelas kelas . Kelas tu maksudnya macam peringkat umur la jadi aktiviti ni tersekat . Kalau peluh pun tak berapa nak keluar la hahaha tak aktif la . Kalau PELUKIS ni dia aktif ... dia aktif sangat .. sekarang ni duk[tengah] buat pameran di KL .. tu jelah .. sekarang ni pun kami 4 orang tubuh pulak satu group [kumpulan] .

MB : Seterusnya, apakah lukisan lain yang menjadi impian tuan yang masih belum tercapai ?

EID : Sekarang ni saya nak cuba buat oil painting [lukisan minyak]... sebab sekarang ni saya duk[tengah] buat acrylic saja .. nak cuba jugok [jugak] buat oil painting [lukisan minyak].

NAN : Susah ke encik lukisan yang guna oil painting [lukisan minyak] ?

EID : Dia macam ni , water colour[warna air] ni sebagai ibu ... ibu kepada segala jenis lukisan .. jadi bila kita tukar ke oil[minyak] .. dia akan jadi mudah macam cara campuran ... campuran colour[warna] lah . Masalah lukis ni satu je campuran colour[warna] hat [yang] tu yang susah

NAN : Bagaimana pula dengan harga ?

EID : Kalau harga barang , oil[minyak] la paling tinggi sekali sebab lukisan dia pun boleh jual dengan mahal ... bahan mentah dia pun mahal .

NAN : Bagaimana dengan kertas ?

EID : Kalau oil[minyak] kita gunakan canvas , canvas tu jauh lebih ringan pastu harga dia pun mahal sebab nanti nak kena letak dalam cermin ha harga frame saje pun dah mahal . Kalau oil , kita frame tepi (tunjuk lukisan) macam ni je lah. Kalau sambutan , banyak suka oil lah sebab dia mudah cuci, ringan. Kalau macam ni (tunjuk lukisan) nak gantung dinding pun payah ni, boleh jatuh pecah .

MB : Kalau dari segi ketahanan ?

EID : Kalau ketahanan , oil[minyak] lah .

NAN : Seperti yang encik sebut tadi tentang masuk angin, boleh encik jelaskan ?

EID: Kalau masuk angin tu macam dia dah rosak .. (tunjuk lukisan) ha kalau macam ni dah rosak la ni ... kertas dan colour tu masuk angin jadi kita tak boleh nak colour[warna] . Dia sifat water colour[warna air] ni , kalau kita letak tu dia akan ikut air .. tu sifat water colour[warna air] . Jadi bila kertas tu masuk angin, kalau kita letak colour[warna] tu ... benda tu tak pergi .. dia duduk situ je ... ha rosak la tu . Kita nak dia mengembang macam batik kan.

NAN : Boleh saya tahu faktor terjadi nya masuk angin ?

EID : Faktor dia kertas kurang baik .. kualiti kertas dia kurang ... dulu kertas ni elok , tapi pihak penjualan ni dia dah tak order [pesan] barang. Lepas covid ni , dia tak order [pesan] . Jadi barang susah dapat.

MB : Apakah perbezaan bidang lukisan sekarang berbanding dahulu ?

EID : Setakat ni takda perbezaan sebab water colour ni dia macam tu saja cuma gambar pun lagu [macam] tu jelah . Kalau ada orang minat klasik , dia minat. Lani [sekarang], lukisan moden dia lain , lani [sekarang] orang guna colour [warna] terang. Bentuk lukisan pun lain . Rajin tengok kan lukisan moden ?

MB : Pernah (angguk)
NAN

EID : Sebenarnya atas orang jugak, macam doodles [coretan] ni orang muda minat . Macam saya ni suka gambar klasik . Perbezaan hanya di situ .. dia ikut kategori umur hahaha.

NAN : Kalau ada customer [pelanggan] mintak [minta] encik lukis kartun , boleh tak ?

EID : Hahaha memang tak boleh la sebab saya bukan kartunis .

NAN : Hanya gambar pemandangan jela kan ?

EID : Ha betul pemandangan jela , potret ha boleh la .

MB : Berapa lama tuan mengambil masa untuk menyelesaikan satu lukisan ?

EID : Tadi saya bagitau dah hahaha dalam masa tiga hari sampai seminggu .

MB : Apakah tuan bersedia menghadapi sebarang risiko sebelum tuan terlibat di dalam bidang seni ?

EID : Hmm takda risiko sebab bidang ni bukan semua orang .. orang tertentu saja jadi takda risiko .

MB : Berapakah modal permulaan tuan memulakan dalam bidang seni ? seperti dari segi harga kertas, warna dll.

EID : Tak banyak sebab tak mahal mana dalam serratus lima puluh macam tu jelah . Colour masa tu baru dalam RM70 harga dia , kalau berus ni saya dah naik taraf la , kalau dulu kita beli kat kedai biasa biasa je dalam 3,4 ringgit . Lani [sekarang] sebatang kat RM 200, 300 macam ni (pegang berus lukisan) .

NAN : Semua barang ni encik beli online[dalam talian] ke ?

EID : Ada beli kat kedai , ada beli dekat online[dalam talian] . Sebab perbezaan dia ada tu barang mahal dengan barang murah . Kalau yang mahal ni, bulu asli ... bulu binatang macam bulu musang bulu kuda bulu tupai .. dia lain . Kalau dulu , bulu plastik saja. Kalau lukisan water colour ni , dia kena guna berus yang mahal la .

NAN : Ada spesifik brand [jenama] tak ?

EID : Dia ada ... Series 7 Kolisky .. berus ni buatan tangan .. sebatang dalam dua ratus lebih macam tu jugak lah yang ni (pegang berus lukisan) saiz 8 .

MB : Setiap berus tu ada saiz yang berbeza ?

EID : Dia berbeza sampai ada tiga kali kosong paling kecil ... paling halus .. kalau yang paling besar saiz 20.. yang ni saiz 20 (pegang berus lukisan) ... besar ni .

NAN : Di Kelantan , ada kedai jual barang lukisan ?

EID : Takda , kalau barang macam ni kita order [pesanan] online lah .. ni berus ni saya tak guna lagi . Kalau berus macam ni (pegang berus lukisan) berus flat macam ni kita buat latar .. benda yang latar dia akan jadi sama . Kalau berus yang halus tu, kita guna untuk buat details [terperinci] macam nak buat mata ke apa ke ... jenis jenis halus macam celah celah .

MB : Kalau encik nak start [mula] lukis, apa encik buat dulu ?

EID : Lepas kita sketch [lakar] tu, kita akan start [mula] colour [warna] yang paling halus dan paling lembut nak dia layan sampai dua tiga layer [lapisan] . Dia tak boleh se layer [satu lapisan] .

NAN : Mengenai penggunaan berus ni , maksudnya selepas encik colour [warna] , ada cara untuk encik bersihkan ?

EID : Kalau water colour [warna air]ni kita guna air jelah .. kalau acrylic pun kita pakai air jugak . Kalau minyak kita guna minyak tanah turpentine tu jelah kalau guna minyak Petronas ha terbakar lah hahaha.

MB : Berapakah pendapatan tuan sebagai seorang pelukis ?

EID : Pendapatan ke pendapat ?

MB : MB : Pendapatan encik hahaha

EID : Ha kalau pendapatan ni bagi kita di Kelantan ni hmm pendapatan kira ni tidak stabil la sebab di Kelantan ni kurang sambutan lepastu lepas lepas covid ni kurang la sikit. Selalunya lukisan saya ni orang luar yang beli .. baru ni orang dari KL mari [datang] beli . Hm boleh kata pendapatan kita tak tetap . Kalau kita duduk di KL , pendapatan kita tetap . Kalau siapa yang pandai potret duduk di KL, semalaman tu boleh dapat lima enam ratus tu sangat senang . Lukisan besar ni (tunjuk lukisan) dapat la dalam tiga ratus . Kita di sini takda [tiada] sambutan. Harap ke tempahan je la . Kalau nak sara untuk diri kita boleh , kalau nak beli kertas , warna tu boleh sebab warna ni mahal . Kalau nak kita menghasilkan lukisan yang cantik, warna dalam RM400, RM500.

NAN : Harga untuk barang sahaja ?

EID : Harga untuk warna sahaja hahaha.

NAN : Untuk lukisan yang menggunakan water colour[warna air], untuk jangka masa yang lama , masih bertahan dengan warna yang sama?

EID : Ya .. kalau guna colour [warna] yang mahal , takkan [tidak akan] luntur langsung . Kalau guna colour [warna] yang murah yang macam RM 10 akan berkurang la kualiti dia .

EID : (tunjuk lukisan) ha yang ni guna barang yang murah .. awak tengok dia jadi luntur kelabu . Dulu saya warna guna warna kuning .

- NAN : Maksudnya encik sebagai seorang pelukis, encik tahu la lukisan tu dari barang yang mahal atau murah ?
- EID : Ha boleh tahu .. kita boleh tahu tengok dari colour [warna] . Perbezaan warna dia lain . Kalau warna yang mahal, walaupun kita letak sikit .. dia akan menyerlah dia terang . Sebab saya guna banyak colour [warna], bukan satu colour [warna] . Macam macam colour [warna] saya guna .
- NAN : Kalau brand [jenama]pun encik campur la ?
- EID : Ha kalau brand [jenama] pun saya campur je . Tapi campur yang mahal mahal la hahaha . Kalau sketch [lakar] kita guna macam ni (tunjuk lukisan). Kalau macam ni (tunjuk lukisan) , ha mahal la tapi kalau jenama Newton , dia mahal tapi kualiti dia tak okay ... satu kotak kita beli dalam RM100 lebih...(tunjuk warna) awak tengok ni dia lambat nak cair .. maknanya kalau nak guna ni , kita kena bubuh [letak] air belum cair lagi . Kalau yang mahal ni sikit je , terus naik .
- NAN : Adakah encik menggunakan jenama yang tertentu untuk barang lukisan?
- EID : Kalau barang yang terbaik sekali murah alpha korea bagi yang tak mampu, yang terbaik sekali mountyellow harga dia RM450.

NAN : Apa peralatan encik syorkan untuk orang yang ingin bermula dalam bidang seni?

EID : Beli hok[yang] biasa-biasa jah, Kalau dia beli yang mahal takut tok[tak] pandai nak guno[guna].

NAN : Kalau warna lukisan tidak kena dengan kehendak encik bagaimana encik membetulkannya?

EID : Tak boleh nak tukar doh[dah], kalau macam saya dah bijok kito bulih agok doh[bijak saya boleh agak dah], kalu[kalau] yang tak pandai lagi dia sediakan kertas kosong dan tanda dulu colour[warna] nak dia nak.

MB : Bagaimanakah tuan menetapkan harga untuk sesebuah lukisan ? Adakah dari segi saiz atau lukisan tersebut ?

EID : Cara kita buat ikut saiz setengah dia guna kaki kira frame(bingkai] Semua lain harga, pahtu[lepas tu] upah kita pulok[juga].

NAN : Upah tu encik kira per jam ke per hari?

EID : Tu atas kita perjam pun boleh kadang-kadang kita campur je.

- NAN : Adakah hasil lukisan encik dipamerkan di muzium?
- EID : Tak dok[tidak] , cuma ada satu di galeri bekas pengarah balai seni lukis Malaysia.
- NAN : Kalau lukisan encik ada dimuziumkan apakah encik yang mahu dipamerkan atau macamana?
- EID : Muzium akan beli , dia akan letak. Cuma lukisan saya sekarang ni banyak ada di Hotel H elite, hotel tune, hotel satu lagi sebab di muzium ni susah.
- NAN : Sebelum hasil seni lukisan encik diletak di muzium adakah pihak muzium akan menemubual encik?
- EID : Dia cuma ambik kita punya profile la.(tokoh mengambil lukisan yang dibeli olehnya memberi contoh lukisan yang menggunakan watercolor)
- NAN : Berapa lamakah masa yang diambil oleh encik untuk menyiapkan satu lukisan?
- EID : Dalam 2,3 hari kalau cat minyak sebulan pun ada .Ada saen[kawan] saya cat minyak 3 bulan tapi besar lah tapi harga tahu berapa RM3000 lebih.

MB : Pernahkah lukisan tuan mendapat perhatian di luar negara ?

EID : Luar negara tu kita tak tahu kalau mat Salleh mari tu ada yang beli baru ni hok Perancis beli gan[dengan] saya sekeping dia mari kita letak di kraftangan tu , lukisan biasa ja tanpa frame [bingkai] sebab mat Salleh ni dia takkan beli hok dalam frame [bingkai] kalau dia beli pun dia suruh buka sebab dia nak gulung wak balik.

NAN : Berapakah harga lukisan yang encik letak di kraftangan?

EID : Tak mahal kalau kecik ni dalam RM50 je

MB : Pernahkah encik menerima permintaan lukisan daripada luar negeri atau negara?

EID : Takde takde[tidak ada]

MB : Siapakah saingan tuan di dalam industri seni ?

EID : Takdok(tiada) saingan.

MB : Dimanakah tuan mendapatkan nasihat atau pendapat tentang sesuatu lukisan ?

EID : Daripada kawan-kawan, guru-guru seni.

NAN : Apakah Nasihat yang encik dapat tentang lukisan encik?

EID : Tentang persembahan[lukisan] kita lah ada jugak yang mari awak kena buat gini-gini.

NAN : Selepas encik dengar nasihat daripada sesiapa adakah encik menukar lukisan itu?

EID : Takde tukar doh[tiada tukar dah] sebab pandangan seni dio[dia] tu kita kiro[anggap] ambik masuk telinga kanan keluar telinga kiri sebab seni kita sendiri.

NAN : Apabila encik menyiapkan satu lukisan siapakah orang pertama yang encik akan tunjukkan?

EID : Isteri saya la.

MB : Sebelum kedatangan zaman teknologi , bagaimana tuan mendapatkan idea ?

EID : Idea ni dia mari dengan sendiri la kita tak kata nk rujuk dengan tu(teknologi). Kadang-kadang kita pegang kertas kita tahu dah dia mari[datang] spontan ataupun kita rujuk dengan gambar.

NAN : Jika encik masuk pertandingan adakah kemungkinan yang lukisan encik sama dengan peserta lain?

EID : Tu ada sebab melukis ni dia atas satu tema je pertandingan cuma colour[warna], persembahan[lukisan] kita tu lain-lain sikit.

NAN : Pernahkah encik lukis suasana negara luar?

EID : Tak dok. [Tidak pernah]

MB : Boleh encik ceritakan sedikit pengalaman encik pada waktu pandemik virus Covid-19 dua tahun yang lalu?

EID : Pengalaman kita tidak boleh nak melukis la masa tu... Tak buat langsung memang saya tak buat langsung berus pun saya tak sentuh. Duk dalam rumah je.

NAN : Macam watercolor [warna air] kalau encik tidak guna dalam masa yang lama adakah ia akan rosak?

EID : Ahhh dia tak rosak colour[warna] ni dia tak akan rosak cuma dia akan naik kulat.(tokoh menunjukkan kulat yang naik di watercolor) dan bila naik kulat tu cuma ambik air dan boleh guna balik.

MB : Adakah warna yang encik guna diperbuat daripada bahan kimia?

EID : Bukan bahan chemical[kimia] dia bahan macam tubuh-tubuhan daripada bahan-bahan asli[semulajadi] salah tu dia guna gam arab pencair dia ada macam kanji.

NAN : Jadi banyak la koleksi warna encik?

EID : Banyak jugok[banyak juga] 2,3 bekas.

NAN : Berapa lamakah jangka hayat untuk satu bekas warna yang encik gunakan?

EID : Dia tahan sampai habih kalau 2 tahun 3 tahun (tokoh tunjuk kepada bekas warna yang digunakan kepada kami) ni rasa 2 tahun dah ni habis kita tambah.

NAN : Selepas COVID encik mula semula melukis ada apa-apa perubahan dalam lukisan encik?

EID : Tak dok [tidak ada], still[masih] sama (angin bertiup)

TAMAT BAHAGIAN D

BAHAGIAN E: PERSATUAN PELUKIS

- NAN : Seterusnya kita akan ke bahagian E pula iaitu tentang Persatuan PELUKIS, Siapakah yang menubuhkan persatuan PELUKIS?
- EID : Yang menubuhkan ni salah seorang Pak Ali (Ramlee Hamzah) , asal-asalnya saya Pak Ali, Orang rumah saya tu je 3 orang pertama berbincang.
-
- NAN : Apakah objektif penubuhan persatuan Pelukis?
- EID : Kita ni lari dari persatuan lain. Mulanya kita Pesta(persatuan) jadi kito berasa macam atak sedap sangat duduk dalam tu kita lari buat pertubuhan lain geng kita nk muda-muda.
- NAN : Apakah harapan tuan untuk persatuan PELUKIS?
- EID : Setakat[setakat] ni orang kenal ramai dah satu Malaysia kenal pelukis ni sebab kita ada persatuan ni seluruh Malaysia sampai sabah serawak pun ada. Tapi dia bukan ahli tetap cuma ahli bersekutu.
-
- NAN : Apakah maksud PELUKIS ?
- EID : Persatuan Penggiat Seni Lukis Kelantan
-
- NAN : Siapakah yang memberi nama PELUKIS?
- EID : Pak Ali kita Ramlee Hamzah
-
- NAN : Apakah halangan bagi persatuan PELUKIS ?
- EID : Tidak ada halangan time[semasa] nak tubuh tu .

- NAN : Adakah proses untuk menubuhkan persatuan tu susah?
- EID : Tak lama dalam 2 minggu je. Bila dah cukup dengan AJK, cukup syarat semua terus daftar lulus.
-
- NAN : Sudah berapa tahun PELUKIS ditubuhkan?
- EID : Oii lama dah tu..saya pun tak ingat mana juga penemu bual mencelah "2006" hom lebih kurang macam tu la saya tak ingat mana juga.
-
- NAN : Apa tujuan persatuan PELUKIS ditubuhkan?
- EID : Sebenarnya kita nk mencari ramai lagi ahli-ahli yang berminat nak kembangkan bidang seni visual ni pada orang ramai.
-
- NAN : Untuk orang ramai menyertai Persatuan PELUKIS adakah memerlukan apa-apa syarat?
- EID : Kita tidak bagi peringkat umur, sesiapa yang nak masuk ada minat ada apa nama tu kita bagi masuk kita cuma had kan kepada 18 tahun keatas.
-
- NAN : Bila tuan dilantik sebagai timbalan pengerusi persatuan PELUKIS?
- EID : Hari tu la kito royak[bagitau] yang mula-mula tubuh.
-
- NAN : Bagaimana untuk orang ramai menjadi ahli persatuan Pelukis?
- EID : Online [dalam talian]ada, website [laman web]ada, Facebook pun ada, tak payah bagi no ic dengan nama sahaja pahtu bayar yuran 30 ringgit dah jadi ahli.

NAN : Apa aktiviti yang dilakukan oleh persatuan PELUKIS?

EID : Seminggu sekali kita akan keluar lah pilih-pilih tempat yang kita nak pergi pahtu buko kepada ahli sapa yang nk ikut pergi sana kita akan melukis kita promote [tawar] pada orang-orang kampung kita banyak buat pameran.

NAN : Sewa tu kutip duit dari ahli atau?

EID : Tak, kita guna duit persatuan.

MB : Dana diminta daripada mana?

EID : Kerajaan negeri atau balai seni lukis.

NAN : Adakah tuan berharap agar orang luar akan mengambil tahu tentang kewujudan PELUKIS ?

EID : Hmm.. kita berharap begitu lah.

NAN : Sebelum encik meletakkan jawatan berapakah orang seniman yang berada di bawah persatuan Pelukis?

EID : Yang aktif dalam 15 orang gitu.

NAN : Adakah 15 orang itu seniman seperti encik yang menggunakan watercolor[warna air]?

EID : Perbagai. Orang ni lah yang duduk dalam pameran.

NAN : Sebelum encik meletakkan jawatan ada ke ahli yang berumur 20 tahun?

EID : Ada, 18 tahun perempuan daripada UiTM juga ada.

NAN : Persatuan PELUKIS menggunakan media sosial apa untuk menghebahkan maklumat terkini ?

EID : Facebook jela.

NAN : Macamana persatuan memilih kampung untuk mengadakan aktiviti?

EID : Tu kita bincang sama-sama sendiri la.

NAN : Macamana dengan kos?

EID : Sendiri.

NAN : Sebelum tuan menjadi timbalan pengerusi persatuan PELUKIS apakah jawatan yang pernah dipegang?

EID : Naik presiden jugok raso[rasa], dalam PESTA

NAN : Berapa tahun encik memegang jawatan itu?

EID : Setahun je.

NAN : Berapa lama encik memegang jawatan dalam PELUKIS?

EID : Last[AKHIR] tahun lepas(2021) start 2016

NAN : Pernahkah encik mendapat permintaan dari kalangan anak muda untuk menyertai Persatuan PELUKIS?

EID : Tiada

NAN : Untuk masuk ke persatuan Pelukis adakah seseorang tu harus memiliki latarbelakang seni?

EID : Tak payah tak perlu.

NAN : Orang luar pun boleh?

EID : Boleh, kadang-kadang orang yang dia minat tapi dia tak [tidak] reti melukis pun ada juga.

NAN : Adakah seniman yang akan mengajar ahli yang tidak pandai melukis?

EID : Hom bulih(ya boleh) kita akan ajar kalau dia berminat kita akan buat bengkel.

NAN : Bengkel ni selalunya berapa kali seminggu atau sebulan?

EID : Selepas COVID ni kita tak banyak la dulu sebulan-sekali.

NAN : Adakah ahli persatuan PELUKIS terdiri daripada lelaki sahaja?

EID : Kita campur.

NAN : Apakah hasrat tuan untuk persatuan ini sebagai bekas timbalan pengerusi persatuan PELUKIS?

EID : Kalau boleh biar lebih maju daripada sekarang ni.

NAN : Apakah aktiviti yang terbesar yang dilakukan oleh persatuan PELUKIS?

EID : Hok(Yang) tu saya bagitau tadi la yang dekat pulau Gajah tu kita buat pameran yang paling besar sekali bawah anjuran balai seni lukis negara dia bagi kepercayaan kepada kita persatuan PELUKIS pertama kali dibuat di Kelantan tahun 2017.

NAN : Pernahkah tuan merasa berat tanggungjawab kerana dipilih sebagai timbalan pengerusi PELUKIS ?

EID : Timbalan ni samo[sama] supo[seperti] pengerusi dia berat jugok[juga].

NAN : Berat dari segi apa?

EID : Ada la macam-macam sebab dalam persatuan ni ahli pelukis ni orang yang berseni ni kepala tak serupo[sama].

NAN : Adakah tuan berpuas hati dengan pencapaian PELUKIS kecapu kini ?

EID : Takat ni kita tak puah hati[puas hati]. Tak puah hati [puas hati] lagi sebab tak cukup lagi tahap kita tu tak capai lagi.

NAN : Apakah yang encik harapkan perubahan dalam PELUKIS?

EID : Kita harapkan gitu lah kita mitok [minta] ada perubahan yang lebih baik lagi daripada yang ada sekarang ni. Sekarang ni kita tengok orang tulo[sama] jah jadi kito harap lain-lain ahli yang baik lagi untuk membawa PELUKIS ke lebih baik.

TAMAT BAHAGIAN E

BAHAGIAN F: SUMBANGAN

NAN : Seterusnya kita akan ke bahagian akhir sekali iaitu Bahagian F Sumbangan. Baiklah, mengenai sumbangan, adakah encik pernah berkhidmat untuk mana-mana muzium seni di Malaysia.

EID : Tak dok[Tiada] lagi. Belum lagi

NAN : Adakah encik berharap untuk memberi sumbangan kepada muzium?

EID : Ada harapan tu ada sekurang-kurangnya kita boleh buat di muzium negeri takpa dah . Maksudnya pameran di muzium negeri ke sumbangan kepada muzium negeri akan datang cita-cita kita macam tu.

NAN : Pernahkah encik bercadang untuk mengadakan program untuk berkongsi pengetahuan tentang seni lukisan kepada anak muda di sekitar negeri kelantan ini ?

EID : Yang tu memang kita dah buat.

NAN : Apakah sumbangan terbesar tuan kepada keluarga ?

EID : Saya sumbangan tu takdok [tiada] tapi saya bagi ko[ke] anak-anak saya bagi lukisan setiap sorang [satu oang] sekeping.

NAN : Apakah sumbangan terbesar tuan di dalam bidang seni lukisan ?

EID : Sumbangan kita macam lukisan kita apabila lukisan kita terjual hok [yang] persatuan anjurkan ke apa kita akan bagi lah kepada persatuan. Pahtu [Selepas itu] lukisan kita macam kita ada buat di salah satu tempat baru ni di AEON kita buat pameran jadi saya sumbang satu lukisan saya pada pihak AEON.

TAMAT BAHAGIAN F

BAHAGIAN G: ANUGERAH & PENCAPAIAN

NAN : Apakah bentuk anugerah yang telah tuan perolehi sepanjang menceburi bidang seni ini?

EID : Itu jela yang saya dapat sijil daripada balai seni lukis negara dalam pertandingan melukis di Bentong.

NAN : Apakah perasaan encik apabila mendapat anugerah tersebut?

EID : Oi.. suko[suka] kito[kita] maknonyo[maknanya] kito punyo level [tahap]naik sikit hahahaha.

TAMAT BAHAGIAN G

BAHAGIAN H: HARAPAN & NASIHAT

- MB Jika seseorang itu berminat menjadi seorang pelukis, apa yang perlu dilakukan oleh beliau agar dikenali ?
- EID Hok[yang] tu kita kena banyok[banyak] menonjolkan kita punya hasil-hasil karya kita tak kira la huduh[buruk] ke cantik ke macam mana pun kita jangan malu kita jangan segan.
- MB Bagi pendapat encik, adakah ianya satu kerugian kepada seni lukisan sekiranya terdapat sesetengah pihak memodenkan kepada bentuk dan seni yang lebih moden?
- EID Aa.. tu tidak ada apa kerugian sebabnya kita tengok atah minat orang setengah tu dio minat yang moden setengah dia minat hok[yang] dulu takdok[tiada] rugi apa-apa.
- MB Apakah perasaan encik jika melihat hasil lukisan anak muda berjaya ?
- EID Kita suka lah memang kita suka sebab bidang ni tak ramai orang walaupun dia ada bakat dia melukis dalam kelambu pun setengah tu dia tak tunjuk kat orang banyak lagu[macam] tu kita jumpa.
- MB Siapakah yang bakal meneruskan legasi encik ini ?
- EID Hok[Yang] ni ni anak-anak muda sekarang ni lah pelajar-pelajar kalu ado bakat tu bowok keluarlah bowa tubik[keluar] tunjuk lah jange duk[jangan duduk] simpan lukis tusut-tusut[sembunyi] dalam buku.
- MB Apakah akhir kata yang encik ingin sampaikan kepada golongan muda yang berminat untuk menerajui seni lukisan ini di masa akan datang?
- EID Hok[Yang] tu tu kita macam ni lah kalu yang ado kemahiran bijok dalam melukis kita bawa keluarlah tunjuk lah main duk simpan bakat kita terpendam lagu tu kito rugi[macam tu kita rugi].

- NAN Bolehkah encik kongsikan sedikit kata kata positif kepada kami berdua untuk terus bersemangat seperti encik?
- EID Yang mana ada kemahiran tu jangan duk simpan jangan duduk pendam melukis tusut-tusut[sembunyi] jangan duk malu tunjuk walaupun tak boleh tunjuk kat orang lain keluarga kita takpo doh[okey dah].

TAMAT BAHAGIAN H

RUJUKAN

LAMPIRAN

LAMPIRAN 1

LOG WAWANCARA

MASA	SUBJEK	RUJUKAN
BAHAGIAN A: LATARBELAKANG		
11.00	Menanyakan khabar, nama dan umur beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Alhamdulillah sihat ● Ilyas Bin Din ● 65 tahun
11.04	Bercakap anak-anak dan cucu-cucu beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Anak-anak 5 lelaki 1 perempuan ● Cucu-cucu 3 orang
11.06	Bercakap tentang kawan-kawan beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Cikgu Mohd Naim
BAHAGIAN B: PENDIDIKAN AWAL		
11.07	Bercakap tentang pendidikan awal beliau sekolah rendah dan menengah.	<ul style="list-style-type: none"> ● Sekolah Kebangsaan Merbok Pusat ● Sekolah Menengah Kebangsaan Merbok
11.08	Bercakap tentang kenangan manis ketika zaman persekolahan beli	
BAHAGIAN C: PEKERJAAN AWAL		
11.11	Bercakap tentang pekerjaan awal beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Pesara Anggota polis trafik
11.13	Bercakap tentang Dimanakah beliau memulakan perjalanan sebagai seorang pelukis	<ul style="list-style-type: none"> ● Kota Bharu
11.16	Bercakap tentang hasil seni lukis yang dibuat oleh beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Ditempah oleh Dato Takiyuddin
BAHAGIAN D: LUKISAN		
11.17	Bercakap tentang permulaan beliau melukis	<ul style="list-style-type: none"> ● 1993

	dan tentang guru-guru beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Cikgu Azran ● Cikgu Nawi
11.19	Bercakap tentang tema lukisan beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Watercolor ● Acrylic
11.25	Bercakap tentang kriteria yang perlu ada pada seorang pelukis	Minat dan bakat
11.28	Bercakap tentang penglibatan terbesar beliau	<ul style="list-style-type: none"> ● Pertandingan di Karak mendapat tempat ke 6 daripada 60 orang peserta
11.30	Bercakap tentang kenangan manis menjadi pelukis	<ul style="list-style-type: none"> ● Hasil lukisan dipamerkan di hotel
11.32	Bercakap tentang Persatuan Seni lukisan di Kelantan	<ul style="list-style-type: none"> ● PESENI ● PESTA ● PELUKIS
11.38	Bercakap tentang tempoh masa menyiapkan satu lukisan	<ul style="list-style-type: none"> ● 3 hari hingga 1 minggu
11.42	Bercakap tentang pendapatan sebagai seorang pelukis	<ul style="list-style-type: none"> ● RM400 hingga 500
11.48	Bercakap tentang jenama barang lukisan	<ul style="list-style-type: none"> ● Alpha ● Mountyellow
12.02	Bercakap tentang daripada mana beliau mendapatkan nasihat	<ul style="list-style-type: none"> ● Kawan-kawan ● Guru seni
12.03	Bercakap tentang siapa yang pertama yang beliau tunjukkan lukisan yang baru siap	<ul style="list-style-type: none"> ● Isteri
12.06	Bercakap tentang keadaan beliau ketika pandemik Covid-19	<ul style="list-style-type: none"> ● Berada dirumah sahaja
BAHAGIAN E: PERSATUAN PELUKIS		
12.09	Bercakap tentang siapa yang menubuhkan persatuan PELUKIS	<ul style="list-style-type: none"> ● Ramlee Hamzah ● Ilyas Bin Din ● Wan Nor Hasyimah Binti Abdul Rahman@Man
12.13	Bercakap tentang syarat untuk menyertai	<ul style="list-style-type: none"> ● Berumur 18 tahun

	Persatuan PELUKIS	keatas
12.15	Bercakap tentang aktiviti yang dilakukan oleh persatuan PELUKIS	<ul style="list-style-type: none"> • Buat pameran seminggu sekali
12.20	Bercakap tentang media sosial yang digunakan oleh persatuan PELUKIS	<ul style="list-style-type: none"> • Facebook
12.23	Bercakap tentang berapa tahun beliau memegang jawatan Timbalan Pengerusi PELUKIS	<ul style="list-style-type: none"> • 7 tahun
12.24	Bercakap tentang bengkel yang diberikan oleh persatuan PELUKIS	<ul style="list-style-type: none"> • 1 bulan sekali
BAHAGIAN F: SUMBANGAN		
12.28	Bercakap tentang harapan beliau untuk memberi sumbangan kepada muzium	
12.29	Bercakap tentang sumbangan kepada keluarga beliau	<ul style="list-style-type: none"> • Memberi lukisan
12.30	Bercakap tentang sumbangan terbesar beliau	<ul style="list-style-type: none"> • Menyumbang lukisan kepada pihak AEON
BAHAGIAN G: ANUGERAH & PENCAPAIAN		
12.31	Bercakap tentang anugerah dan pencapaian sepanjang perkhidmatan sebagai seorang pelukis	<ul style="list-style-type: none"> • Mendapat sijil daripada balai seni lukis negara
BAHAGIAN H: HARAPAN		
12.32	Bercakap tentang apa yang perlu dilakukan oleh golongan muda yang berminat untuk menerajui seni lukisan	<ul style="list-style-type: none"> • Keluarkan bakat jangan sembunyikan.
12.33	Bercakap tentang siapa yang akan meneruskan legasi beliau	<ul style="list-style-type: none"> • Anak-anak muda
12.35	Pesanan beliau untuk penemu bual	

DIARI KAJIAN

DIARI PENYELIDIKAN

NO	TARIKH & MASA	TINDAKAN	CATATAN
1	1/11/2022 (1400-1500)	Taklimat dan penerangan tentang tema kajian	Mendapat maklumat daripada pensyarah melalui ODL Group <i>Whatsapp</i> IMR 604
2	8/11/2022 (1400-1500)	Penerangan untuk membuat Proposal	<ul style="list-style-type: none"> • Pensyarah memberikan taklimat ketika di dalam kelas • Mencari tokoh yang mempunyai kriteria yang ditetapkan melalui internet
	9/11/2022 (1200-1300)	Mula cari tokoh yang sesuai	Mencari melalui Google dan bertanya kepada kenalan rapat
3	26/11/2022 (1600-1700)	Menyenaraikan artis-artis yang sesuai untuk di temu bual	Mencari tokoh-tokoh melalui Google dan kenalan rapat
4	5/12/2022 (1400-1600)	Mula mencari dan menghubungi artis-artis yang ingin di temu bual	Menghubungi tokoh melalui sosial media dan nombor telefon yang diambil
5	23/12/2023 (1100-1130)	<ul style="list-style-type: none"> • Pembahagian membuat kertas kerja • Menghubungi Encik Ilyas bin Din 	<ul style="list-style-type: none"> • Berbincang bersama dengan rakan sekumpulan bagaimana untuk membahagiakan tugas. • Menghubungi Encik Ilyas bin Din melalui nombor telefon yang diambil.
6	27/12/2023 (1500-1600)	<ul style="list-style-type: none"> • Mendapat kebenaran daripada Encik Ilyas bin Din 	<ul style="list-style-type: none"> • Mendapat kebenaran daripada Encik Ilyas bin Din untuk membuat temubual dengan

		<ul style="list-style-type: none"> • Mula membuat kertas kerja 	menghubungi beliau dengan nombor telefon yang diambil.
7	1/1/2023 (1000-1200)	Merangka soalan yang akan ditanya kepada tokoh	Soalan yang dibuat adalah berdasarkan kepada apa yang dibuat oleh tokoh
8	11/1/2023 (1100-1200)	Membuat rujukan dengan pensyarah mengenai soalan	Rujukan dilakukan pada waktu lapang di bilik pensyarah
9	11/1/2023 (1700-2200)	Memilih dan menetapkan tajuk	Berbincang melalui <i>whatsapp</i>
10	12/1/2023 (1700-2200)	Menyediakan surat kebenaran untuk melakukan temu bual	Meminta surat kebenaran daripada pensyarah melalui <i>Whatsapp</i>
11	13/1/2023 (1700-2200)	Menyediakan surat perjanjian Tokoh dengan pihak Universiti	Mencetak surat perjanjian
12	16/1/2023 (1000-1200)	Menemubual Encik Ilyas bin Din	Temubual dilakukan di pasar Tengku Anis di Kota Bharu

SENARAI SOALAN

BAHAGIAN A : LATAR BELAKANG

1. Encik apa khabar, bagaimana dengan kesihatan encik hari ini?
2. Apakah nama penuh tuan ?
3. Adakah encik ada sebarang gelaran yang diberikan kepada encik oleh penduduk kampung atau keluarga?
4. Berapakah umur tuan sekarang ?
5. Dimanakah kampung kelahiran tuan ?
6. Apakah nama ibu bapa tuan ?
7. Apakah nama isteri tuan ?
8. Adakah isteri tuan bekerja ?
9. Adakah isteri tuan seorang cikgu seni juga ?
10. Berapakah cahaya mata tuan ?
11. Berapakah bilangan orang lelaki dan berapa orang perempuan ?
12. Adakah encik mempunyai cucu? Boleh nyatakan berapa orang.
13. Sudah besarkan cucu encik ?
14. Apakah aktiviti yang dilakukan oleh tuan pada masa lapang ?
15. Adakah encik masih bersukan sekarang ?
16. Siapakah yang memainkan peranan di dalam pembabitan tuan dalam bidang ini?
17. Siapakah kawan baik tuan di dalam industri seni daripada mula sehingga sekarang?
18. Boleh tuan sebutkan nama penuh ?

BAHAGIAN B : PENDIDIKAN

19. Bolehkan tuan cerita tentang latar belakang pembelajaran tuan dari sekolah rendah sehingga pengajian tinggi ?
20. Adakah tuan pernah menyambung pengajian di peringkat universiti ?

21. Adakah tuan seorang yang aktif di dalam bidang kokurikulum semasa sekolah rendah dan menengah ? (Jika ya, kongsi)
22. Adakah tuan merupakan ahli pengakap ?
23. Apakah kenangan manis ketika di zaman persekolahan ?
24. Pernahkah tuan mengambil kursus seni seperti sijil di dalam bidang seni ?
25. Apakah yang menyebabkan tuan meminati bidang seni lukisan ?
26. Adakah tuan meminati bidang seni lukisan dari sekolah rendah kah ?
27. Adakah tuan berasal dari keluarga yang berlatar belakang kan keluarga yang berseni ?
28. Dimanakah tuan memulakan perjalanan sebagai ahli seni lukisan ?
29. Sudah berapa tahun tuan didalam bidang ini ?
30. Adakah bakat tuan dalam bidang melukis ini bakat turun temurun dari ahli keluarga atau sebaliknya ?
31. Adakah anak-anak tuan mengikut jejak langkah tuan ?
32. Adakah tuan mempunyai bakat yang lain, selain dari bakat melukis ?
33. Adakah tuan boleh menyanyi ?
34. Siapakah idola tuan di dalam industri seni dan mengapa ?

BAHAGIAN C : PEKERJAAN AWAL

35. Sebelum encik terlibat dalam industri lukisan ini, adakah encik ada pekerjaan lain?
36. Selepas tamat SPM, adakah encik terus berkhidmat menjadi polis ?
37. Adakah encik memang berminat menjadi polis atau hanya mencuba nasib ?
38. Apakah faktor, mengapa encik sudah tidak bekerja dalam bidang tersebut?
39. Berapakah gaji permulaan ketika menjadi anggota polis ?
40. Adakah gaji itu untuk satu bulan ?
41. Dimanakah encik memulakan perjalanan sebagai ahli seni lukisan?
42. Apakah punca encik berhijrah ke Kelantan ?
43. Pada tahun bilakah encik masuk kelas lukisan ?
44. Adakah tuan masuk selepas bersara anggota polis ?
45. Ketika encik menjadi anggota polis, pernahkan encik mendapat pendapatan sampingan ?

46. Sudah beberapa tahun tuan didalam bidang ini?
47. Apakah hasil seni lukisan yang pertama dibuat oleh tuan ?
48. Apakah lukisan pertama yang di tempah ?
49. Apakah kesan covid 19 kepada encik ?
50. Pernahkan tuan memasuki selain persatuan PELUKIS ?

BAHAGIAN D : LUKISAN

51. Pada tahun bilakah encik mula berjinak jinak dalam bidang seni lukisan?
52. Siapakah guru encik yang memberi tunjuk ajar kepada encik dalam bidang seni lukisan ini?
53. Pernahkan tuan dimarahi oleh cikgu ?
54. Adakah ada faktor lain yang mendorong kepada encik untuk meneruskan diri encik dalam bidang seni lukisan ini ?
55. Pernahkan penglibatan encik ini mendapat tentangan dari mana mana pihak?
56. Bagaimana cara untuk kekal menapak di dalam industri seni ?
57. Apakah jenis lukisan yang encik mahir ?
58. Apakah pendapat tuan tentang seni lukisan moden yang menggunakan komputer ?
59. Adakan encik akan lakar menggunakan guna pensil dahulu atas kertas ?
60. Apakah perbezaan antara lukisan digital dan lukisan biasa ?
61. Jika dibandingkan harga, antara lukisan digital dan lukisan biasa , yang manakah lagi mahal ?
62. Apakah reaksi tuan jika orang awam memberi kritikan terhadap lukisan tuan ?
63. Apakah contoh kritikan yang membina ?
64. Adakah pelukis menyiapkan objek terdahulu ?
65. Apakah kesan kalau tersilap mewarna ?
66. Bolehkan tuan bekerja di bawah tekanan yang diberikan oleh pelanggan ?
67. Adakah Encik yang berikan tempoh atau pelanggan yang minta ?
68. Berapakah masa yang diperlukan untuk menyiapkan jika sesebuah lukisan yang dipenuhi dengan objek ?
69. Adakah saiz lukisan memainkan peranan untuk memyiapkan sesuatu lukisan ?

70. Apakah kriteria yang di perlukan sebelum terlibat di dalam dunia bidang seni ?
71. Apakah yang menyebabkan tuan meminati bidang seni lukisan?
72. Apakah karya encik yang mendapat sambutan ramai ?
73. Adakah encik akan membuat salinan lukisan , jika ada pelanggan yang minat dengan sesuatu lukisan encik ?
74. Apakah penglibatan terbesar tuan dalam bidang seni ?
75. Adakah pertandingan itu berlangsung setiap tahun ?
76. Ketika pertandingan berlangsung, lukisan tersebut siap dalam masa berapa hari ?
77. Adakah peserta di haruskan untuk berkampung di kawasan itu ?
78. Bagaimanakah tuan mendapatkan ilham untuk melukis sesuatu lukisan secara tiba tiba atau melalui sesuatu ?
79. Dimanakah tempat encik melukis ?
80. Dimanakah encik menyiapkan lukisan yang di tempah ?
81. Apakah kenangan manis dan pahit menjadi seorang pelukis yang di segani ?
82. Adakah harga sesebuah lukisan di letak oleh encik ?
83. Adakah harga sesebuah lukisan di pengaruhi oleh faktor persekitaran ?
84. Apakah cabaran yang dihadapi sepanjang perkhidmatan sebagai seorang pelukis yang hebat ?
85. Apakah punca tidak puas hati sesama peserta ?
86. Adakah kemenangan encik mendapat kritikan ?
87. Bolehkah encik menyebutkan persatuan yang ada di Kelantan ?
88. Persatuan yang manakah paling besar ?
89. Sudah berapa lama PELUKIS di tubuhkan ?
90. Bagaimana pula dengan persatuan yang lain ?
91. Apakah lukisan lain yang menjadi impian tuan yang masih belum tercapai ?
92. Adakah susah untuk melukis menggunakan oil painting ?
93. Bagaimanakah pula dengan harga lukisan menggunakan oil painting ?
94. Bagaimana pula dengan kertas lukisan ?
95. Bagaimana pula dari segi ketahanan ?

96. Boleh encik terangkan tentang kertas masuk angin ?
97. Apakah faktor kertas masuk angin ?
98. Apakah perbezaan bidang lukisan sekarang berbanding dahulu ?
99. Bolehkah encik melukis jika pelanggan meminta encik melukis kartun ?
100. Berapa lama tuan mengambil masa untuk menyelesaikan satu lukisan ?
101. Apakah tuan bersedia menghadapi sebarang risiko sebelum tuan terlibat di dalam bidang seni ?
102. Berapakah modal permulaan tuan memulakan dalam bidang seni ? seperti dari segi harga kertas, warna dll.
103. Dimanakah encik membeli barang lukisan ?
104. Apakah jenama yang encik gunakan ?
105. Adakah berus yang digunakan mempunyai saiz yang berbeza ?
106. Di Kelantan , adakah terdapat kedai jual barang lukisan ?
107. Apakah yang encik akan lakukan dahulu sebelum memulakan melukis ?
108. Adakah cara yang spesifik untuk membersihkan berus lukisan ?
109. Berapakah pendapatan tuan sebagai seorang pelukis ?
110. Berapakah harga untuk barang lukisan sahaja ?
111. Untuk lukisan yang menggunakan water colour[warna air], untuk jangka masa yang lama , adakah masih bertahan dengan warna yang sama ?
112. Sebagai seorang pelukis, adakah encik boleh tahu sesebuah lukisan menggunakan barang yang murah atau mahal ?
113. Adakah encik mencampurkan jenama barang lukisan untuk sesebuah lukisan ?
114. Adakah encik menggunakan jenama yang tertentu untuk barang lukisan?
115. Apakah peralatan yang encik syorkan untuk orang yang ingin bermula dalam bidang seni?
116. Bagaimana encik memperbetulkan warna mengikut kehendak ?
117. Bagaimanakah tuan menetapkan harga untuk sesebuah lukisan ?

Adakah dari segi saiz atau lukisan tersebut ?

118. Bagaimana encik mengira harga upah sesebuah lukisan?
119. Adakah hasil lukisan encik dipamerkan di muzium?
120. Bagaimana cara untuk mempamerkan lukisan di muzium ?
121. Adakah encik akan di temu bual jika lukisan encik akan diletakkan di muzium ?
122. Berapa lamakah masa yang diambil oleh encik untuk menyiapkan satu lukisan?
123. Pernahkah lukisan tuan mendapat perhatian di luar negara ?
124. Berapakah harga lukisan yang encik letak di kraftangan?
125. Pernahkah encik menerima permintaan lukisan daripada luar negeri atau negara?
126. Siapakah saingan tuan di dalam industri seni ?
127. Dimanakah tuan mendapatkan nasihat atau pendapat tentang sesuatu lukisan ?
128. Apakah Nasihat yang encik dapat tentang lukisan encik?
129. Adakah encik akan menukar lukisan encik selepas mendapat nasihat ?
130. Apabila encik menyiapkan satu lukisan siapakah orang pertama yang encik akan tunjukkan?
131. Sebelum kedatangan zaman teknologi , bagaimana tuan mendapatkan idea ?
132. Jika encik masuk pertandingan adakah kemungkinan yang lukisan encik sama dengan peserta lain?
133. Pernahkah encik melukis suasana negara luar?
134. Apakah pengalaman pada waktu pandemik virus Covid-19 dua tahun yang lalu?
135. Adakah warna air akan rosak jika sudah lama tidak di gunakan ?
136. Adakah warna yang encik guna diperbuat daripada bahan kimia?
137. Banyakkah koleksi warna yang encik ada ?
138. Berapa lamakah jangka hayat untuk satu bekas warna yang encik gunakan?

139. Apakah perubahan terhadap lukisan encik selepas Covid 19?

BAHAGIAN E : PERSATUAN PELUKIS

140. Siapakah yang menubuhkan persatuan PELUKIS?
141. Apakah objektif penubuhan persatuan Pelukis?
142. Apakah harapan tuan untuk persatuan PELUKIS?
143. Apakah maksud PELUKIS ?
144. Siapakah yang memberi nama PELUKIS?
145. Apakah halangan bagi persatuan PELUKIS ?
146. Adakah proses untuk menubuhkan persatuan tu susah?
147. Berapakah tahun PELUKIS ditubuhkan?
148. Apakah tujuan persatuan PELUKIS ditubuhkan?
149. Apakah syarat untuk menyertai PELUKIS ?
150. Bilakah tuan di lantik sebagai Timbalan Pengerusi PELUKIS ?
151. Bagaimanakah untuk orang ramai menjadi ahli persatuan Pelukis?
152. Apakah aktiviti yang dilakukan oleh persatuan PELUKIS?
153. Bagaimanakah untuk membayar duit sewa ?
154. Dari manakah dana di ambil?
155. Adakah tuan berharap agar orang luar akan mengambil tahu tentang kewujudan PELUKIS ?
156. Sebelum encik meletakkan jawatan berapakah orang seniman yang berada di bawah persatuan Pelukis?
157. Adakah 15 orang itu seniman seperti encik yang menggunakan warna air?
158. Adakah terdapat ahli persatuan PELUKIS yang berumur 20 tahun ?
159. Persatuan PELUKIS menggunakan media sosial apa untuk menghebahkan maklumat terkini ?
160. Bagaimanakah persatuan PELUKIS memilih kampung untuk mengadakan aktiviti ?
161. Bagaimana pula dengan kos untuk mengadakan aktiviti ?
162. Sebelum tuan menjadi timbalan pengerusi persatuan PELUKIS apakah jawatan yang pernah dipegang?

163. Berapa tahun encik memegang jawatan itu?
164. Berapa lama encik memegang jawatan dalam PELUKIS?
165. Pernahkah encik mendapat permintaan dari kalangan anak muda untuk menyertai Persatuan PELUKIS?
166. Adakah seseorang tu harus memiliki latarbelakang seni jika ingin memasuki persatuan PELUKIS?
167. Adakah seniman yang akan mengajar ahli yang tidak pandai melukis?
168. Berapa kali kah bengkel ini dilakukan ?
169. Adakah ahli persatuan PELUKIS terdiri daripada lelaki sahaja?
170. Apakah hasrat tuan untuk persatuan ini sebagai bekas timbalan pengerusi persatuan PELUKIS?
171. Apakah aktiviti yang terbesar yang dilakukan oleh persatuan PELUKIS?
172. Pernahkan tuan merasa berat tanggungjawab kerana dipilih sebagai timbalan pengerusi PELUKIS ?
173. Adakah tuan berpuas hati dengan pencapaian PELUKIS kecapai kini ?
174. Apakah yang encik harapkan perubahan dalam PELUKIS?

BAHAGIAN F : SUMBANGAN

175. Adakah encik pernah berkhidmat untuk mana-mana muzium seni di Malaysia.
176. Adakah encik berharap untuk memberi sumbangan kepada muzium?
177. Pernahkah encik bercadang untuk mengadakan program untuk berkongsi pengetahuan tentang seni lukisan kepada anak muda di sekitar negeri kelantan ini ?
178. Apakah sumbangan terbesar tuan kepada keluarga ?
179. Apakah sumbangan terbesar tuan di dalam bidang seni lukisan ?

BAHAGIAN G : ANUGERAH & PENCAPAIAN

180. Apakah bentuk anugerah yang telah tuan perolehi sepanjang menceburi bidang seni ini?
181. Apakah perasaan encik apabila mendapat anugerah tersebut?

BAHAGIAN H : HARAPAN & NASIHAT

182. Apakah yang perlu dilakukan oleh beliau jika berminat menjadi seorang pelukis?
183. Bagi pendapat encik, adakah ianya satu kerugian kepada seni lukisan sekiranya terdapat sesetengah pihak memodenkan kepada bentuk dan seni yang lebih moden?
184. Apakah perasaan encik jika melihat hasil lukisan anak muda berjaya ?
185. Siapakah yang bakal meneruskan legasi encik ini ?
186. Apakah akhir kata yang encik ingin sampaikan kepada golongan muda yang berminat untuk menerajui seni lukisan ini di masa akan datang?
187. Bolehkah encik kongsi sedikit kata kata positif kepada kami berdua untuk terus bersemangat seperti encik?

SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA PERJANJIAN MENGENAI PROJEK SEJARAH LISAN

Saya ... **NYAS BIN DEN** ... K/P: pada **16/1/2023** dengan ini bersetuju dengan syarat-syarat temubual yang telah diadakan di antara saya dengan Universiti Teknologi MARA. Syarat-syarat tersebut adalah seperti berikut:

1. Rakaman hasil temubual ini adalah bertujuan untuk kegunaan pengajaran, penyelidikan dan penerbitan tanpa melibatkan bayaran/ tuisyen dari mana-mana pihak. Walaubagaimanapun bagi tujuan selain daripada yang tersebut, persetujuan daripada tokoh perlu diperolehi.
2. Rakaman hasil temubual yang tersebut di atas adalah diserahkan dan menjadi hak milik sepenuhnya Universiti Teknologi MARA untuk penyempurnaan lokal dan boleh mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu bagi memelihara rakaman dan transkrip ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh tokoh (interviewee).
4. Rakaman dan transkrip ini akan dibuka kepada semua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negara yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah dengan syarat:
 - a. Apabila petikan diambil dari rakaman/transkrip ini untuk digurukan di dalam penerbitan, tesis dll., sumbernya (tokoh) hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.

(Nama tokoh: **Nyas Bin Den**)
Tarikh: **16/1/2023**

(Nama pemegang: **Muruknisa Binti Abdullah**)
b.p. Delan
Fakulti Pengurusan Maklumat
Universiti Teknologi MARA

GAMBAR

GAMBAR 1 : Bersama Encik Ilyas Bin Din

GAMBAR 2 : Encik Ilyas menunjukkan lukisan beliau

SIJIL PENGHARGAAN

INDEKS

- A
Anggota 24,25,26,
Aktiviti 19,21,35,45,46,
Anugerah 48
- B
Bidang 19,21,22,23,24,26,27
Bakat 23,31,32,48,49
Bersara 22,24,25
Berus 37,38,42
- C
Covid-19 26,36,42,43,46,
Cabaran 34,
- D
Dana 45
- E
- F
Faktor 24,27,34,36,
- G
Gaji 24
- H
Harga 26,29,33,34,35,37,38,39,40,41,
Halangan 44,
Harapan 43,47
- I
Industri 19,23,24,28,41
Idea 42
Ilham 33,
- J
- K
Kertas 25,26,29,31,35,36,37,38,40,42,
Kenangan 21,33
- L
Legasi 48
Lukisan
22,25,27,28,29,30,31,32,33,34,37,38,40,4
1,47,48,49
- M
Melukis
19,22,23,25,26,27,28,29,30,32,33,42
Modal 37,

Muzium 40,47

N

O

Objektif 43

Objek 31,32,34

P

Persatuan

27,36,37,38,53,54,55,56,57,58,60,61

Pelukis

24,27,32,35,36,37,38,43,45,53,54,55,56,57,58,59

Penglibatan 28,34

Pendapatan 26,28,43,44

Pengerusi 54,56,58

Pencapaian 59

Q

R

Reaksi 30

Risiko 41

S

Seni

15,17,18,21,22,23,25,26,28,29,30,33,37,41,46,47,48,49,53,54,55,57,58,59,60,61

Seniman 55,56,57

Saingan 48

Saiz 26,32,42,46

Sumbangan 60,61,

T

Tujuan 54

Teknologi 50

Tempahan 29,35,44

Tema 29,34,50

Timbalan 54,56,58

U

V

W

X—